

УПРОВАДЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА СТВОРЕННЯ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ: ЯКІСТЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

Володимир Луговий,
д.пед.н., проф., акад., НАПН України,
Національний експерт з реформування вищої освіти

У презентації використанні спільні з
О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Талановою розробки)

7 листопада 2018 р.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Навчальні візити і семінари та форум щодо якості вищої освіти у 2017-2018 рр. (продовження)

- **3-4 вересня 2018 р. у Королівському коледжі Лондона і Лондонській школі економіки та політичних наук** навчання національних експертів з реформування вищої освіти наук «Навчання і викладання: професійний розвиток викладачів вищої освіти».
- **11 вересня 2018 р. у НАПН України** семінар ТАМ «Створення агентств забезпечення якості вищої освіти: критерії та процедури відбору членів агентств та експертів із забезпечення якості»
- **15-16 жовтня 2018 р. у Єреванському державному університеті** семінар для національних експертів і представників національних Еразмус+ офісів Вірменії, Грузії та України «Забезпечення якості академічних досліджень: упровадження механізмів забезпечення якості, гарантування достовірності та адекватності досліджень».

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Навчальні візити і семінари та форум щодо якості вищої освіти у 2017-2018 рр. (продовження)

- 3-4 вересня 2018 р. у Королівському коледжі Лондона і Лондонській школі економіки та політичних наук відбулося навчання національних експертів.
- **Серед цілей** навчального візиту з'ясувати:
 - наскільки перспективні практики можуть бути передані **національним та інституційним контекстам**;
 - які пропозиції здаються подібними або застосовними у **національних контекстах**?
 - які елементи та/або підходи підійдуть у **національному контексті**?
 - які висновки для **національних політиків**?
 - які меседжі адресувати своїм країнам, **очільникам національної освітньої політики** та які вихідні ідеї, факти, мають бути розглянуті на рівні закладів.
- **Головний висновок:** невідкладно **модернізувати національний та інституційний контексти** як не відповідні та пагано сприйнятливі до передової європейської практики, політики, стратегії розвитку.

Основні висновки щодо забезпечення та розвитку якості (I)

Базові (фундаментальні) умови якості вищої освіти (ВО):

- **ВО на основі досліджень** (для всіх рівнів)
- **Реалізація дуальної «викладацько-дослідницької функції»** науково-педагогічного персоналу («професор і дослідник – одна персона», *С. Андерсен*; «в аудиторію через лабораторію»)
- **Розвиток самостійності здобувачів** (реалізація педагогічного закону зв'язку складності і самостійності в освіті, *В. Луговий, Ж. Таланова*; «з аудиторії в лабораторію»)
- **Створення навчальної і дослідницької інфраструктури** (для самостійної роботи здобувачів і саморозвитку викладачів)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Основні висновки щодо забезпечення та розвитку якості (II)

Базові (фундаментальні) умови якості вищої освіти (ВО):

- **Концентрація ресурсів** (людських, інформаційних, матеріально-технічних, фінансових)
- **Формування висококонкурентного контексту** діяльності
- **Рейтингове об'єктивне оцінювання** результатів діяльності (глобальне, регіональне, національне, інституційне)
- **Перехід від культури якості «нижчого» рівня** (першого роду), заснованій на виконавчій мотивації зобов'язання, до культури якості «вищого» рівня (другого роду), базованій на креативній мотивації заохочення
- **Викорінення академічної недоброчесності та безвідповідальності** перед здобувачами, їх спонсорами, зокрема батьками, і суспільством

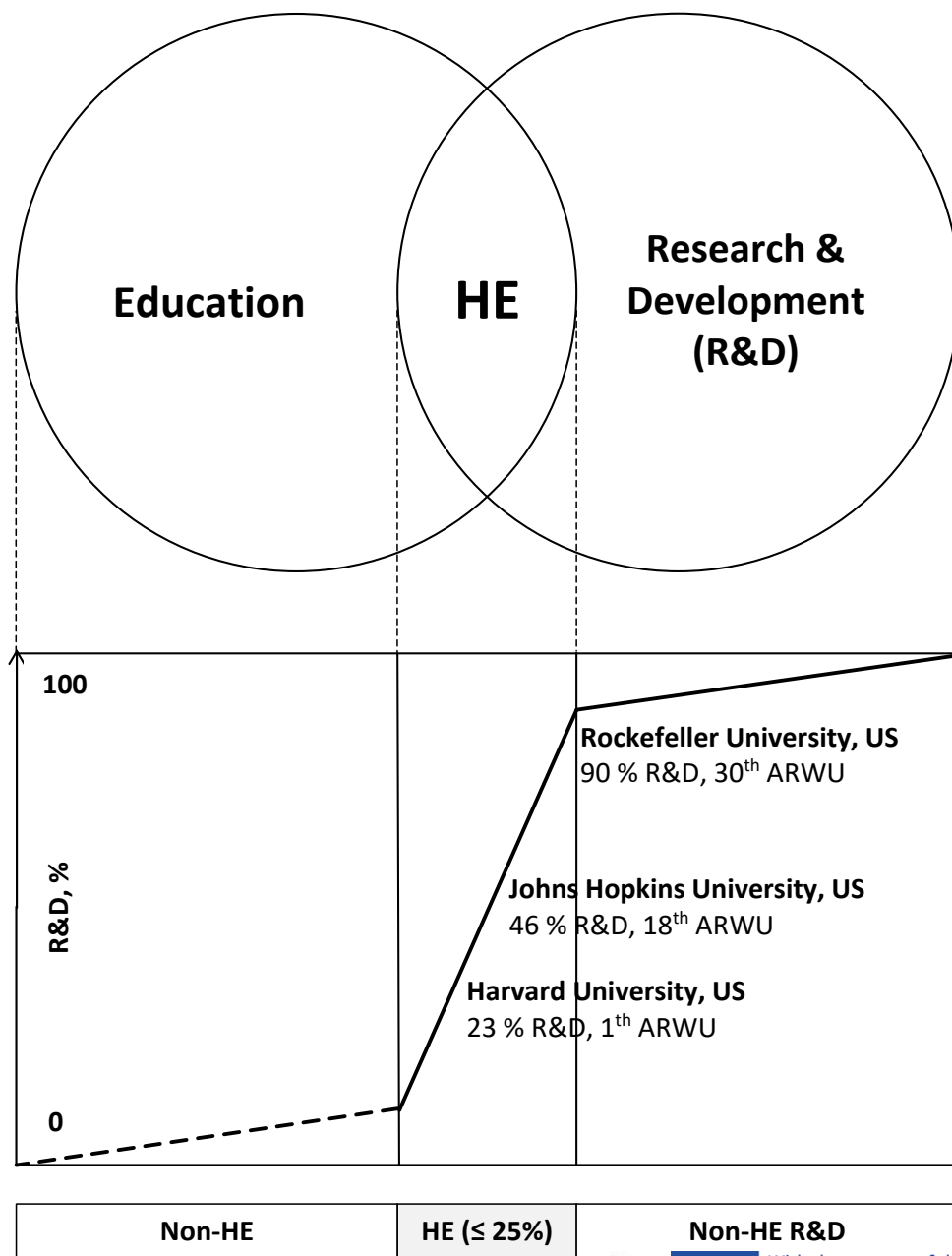

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Розуміння вищої освіти

Організаційна модель
вищої освіти
(*верхня частина*)
та ілюстрація
дослідницької
різноманітності ВО
за співвідношенням
видів діяльності
в обсягах фінансування:
освіта - дослідження
(інституційний аспект,
нижня частина)

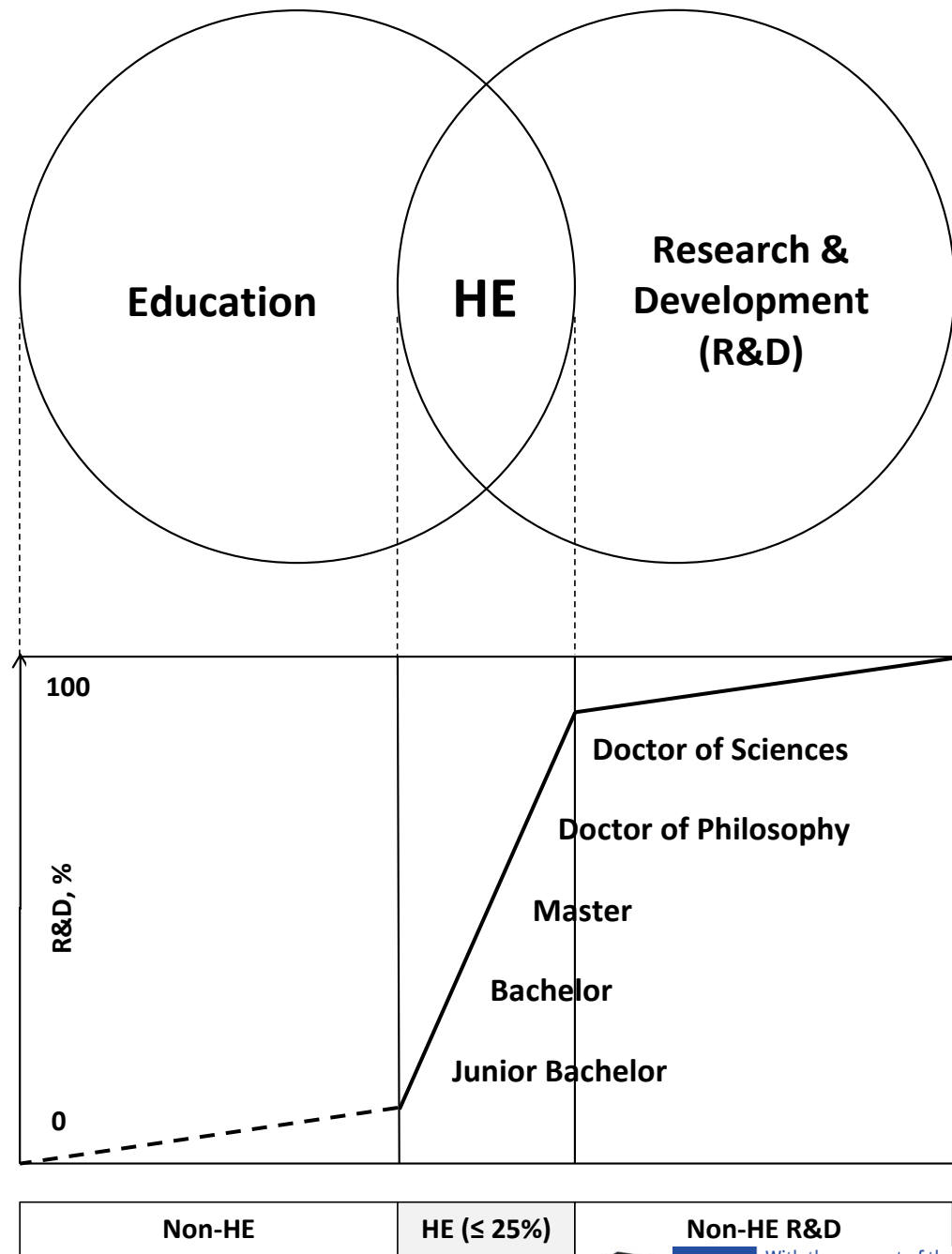
У Рокфеллерському
університеті на студента
витрачається 2 млн дол.
США на рік

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Розуміння вищої освіти

Зростання
дослідницької
сладової вищої освіти
за рівнями ВО:
початковим,
бакалаврським,
магістерським,
доктора філософії,
доктора наук
(рівневий аспект,
нижня частина)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Дихотомія (два рівня) якості, стандарту, мотивації, культури якості

№	Критерій співставлення	Якість	Стандарт	Мотивація	Культура якості
1	Норма	Якість-визначеність	Стандарт-сутність	Мотивація-зобов'язання (виконання, функціонування)	Культуру мінімально достатньої якості
2	Вище норми (досконалість)	Якість-відповідність (досконалість)	Стандарт-справність (досконалість)	Мотивація-заохочення (удосконалення, розвитку)	Культури максимально досконалої якості

Примітка: Конкуренція відбувається на рівні, що вищий за норму

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Універсальний принцип досягнення принципово нової якості

Концентрація ресурсів – універсальний
принцип досягнення принципово нової якості:
генерація світла, енергії, вищої освіти теж

(«Метелик і Скло»)

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Приклад світової практики укрупнення (концентрації) університетів

Заради збільшення потенціалу і концентрації ресурсів
(*умова досконалої якості*) провідні університети передових
країн об'єднуються.

У кінці **2017 р.** відбулося злиття двох високореєтингових університетів **Франції**: першого за рейтингом (40-го за ARWU 2017 р.) публічного дослідницького Університету П'єра і Марії Кюрі – Парижу VI (природничого спрямування) з публічним дослідницьким Університетом Парижа-Сорбони – Парижем IV (гуманітарного спрямування), котрий на 701-800 місцях за згаданим рейтингом, в один Сорбонський університет.

У 2018 р. об'єднаний університет піднявся на 4 рейтингові сходинки і посів 36 місце ARWU.

Держава фінансово заохочує такі кроки.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

New higher education community established in Tampere in 2019

“The new higher education community in Tampere will be established at the beginning of 2019, when the new foundation-based Tampere University is formed through a merger between the University of Tampere and Tampere University of Technology. The activities, personnel, students and assets of the two universities will be transferred to the new Tampere University”.

Tampere University:

1925,

601-700 ARWU & Subject ARWU (11 Subjects)

15 000 Students / **1600 Doctoral Students**, 500 International Students

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tampere University of Technology:

1965,

Subject ARWU (4 Subjects)

8 000 Students / **1000 Doctoral Students**,

700 International Degree Students

Політика укрупнення університетів «по-фінськи»

У **2010 р.** завершилося злиття трьох університетів Хельсінкі (Хельсінкського університету технології, Хельсінкської школи економіки і Університету мистецтва і дизайну Хельсінкі) в один **Аалто Університет**, який увійшов у групу топ 400 закладів ARWU і ділить 2-3 сходинки (з Університетом Турку) у національному рейтингуванні університетів.

У **2010 р.** відбулося злиття двох університетів в один **Університет Східної Фінляндії**, який надійно закріпився у групі топ 500 закладів ARWU і посідає четверту сходинку в національному рейтингуванні університетів.

У галузевій версії ARWU цей об'єднаний університет присутній 14 разів.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Політика укрупнення університетів «по-британськи»

Нинішній **Університет Манчестера** утворено шляхом злиття кількох закладів вищої освіти у **2004 р.**

Університет рухається вгору сходинками ARWU і у 2018 р. посів 34 місце за цим рейтингом.

Річний бюджет понад 1 млрд дол. США.

Університет анонсував запуск найпотужнішого у світі нейроморфного комп'ютера, що моделює роботу мозку (1 млн ядер, 200 млн операцій за секунду, мікросхеми складаються із 100 млн рухомих деталей).

Ресурсно концентрований **Імперський коледж Лондона** (24 місце за ARWU).

Річний бюджет понад 1 млрд дол. США.

Апробував голографічне читання лекцій.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Розпорошеність, подрібненість,
надмірна дубльованість, профільна неадекватність,
ресурсна деконцентрованість ЗВО «по-українськи»**
(заклади відсутні у загальній і галузевій версіях ARWU)

У Кіровоградській області загалом менше 9 тис. студентів, які навчаються у 8 закладах вищої освіти (2 університетах, академії та 5 інститутах, усі в Кропивницькому з населенням 226 тис., меншим, ніж у Тампері, 234 тис.).

У 5-ти закладах здійснюється підготовка у галузі права.

**Актуальне гасло освітньої політики і стратегії:
Вища освіта України – консолідуйся!**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Розумна
природа**

**Концентрація
ресурсу**

**Вдосконалення
структури**

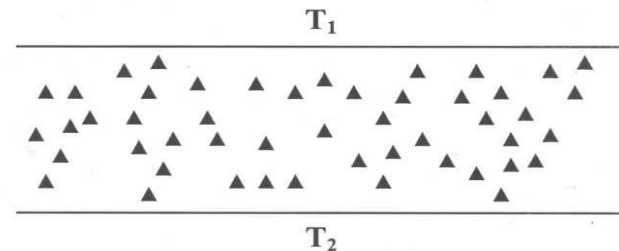

**Підвищення
ефективності**

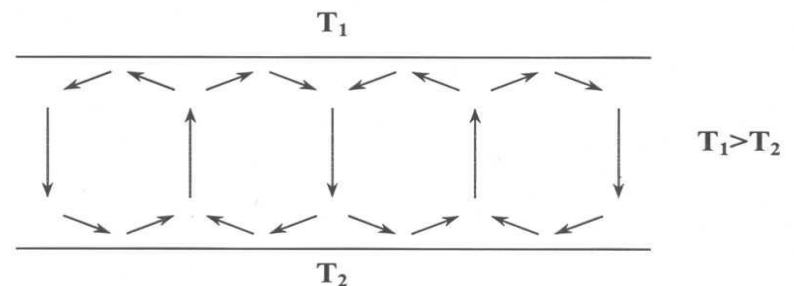
1. САМООРГАНІЗАЦІЯ В НЕЖИВІЙ ПРИРОДІ

Упорядкування молекул за певних зовнішніх умов

а) однорідний (хаотичний) розподіл молекул

б) бенарівські комірки

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Розумна
природа**

**Концентрація
ресурсу**

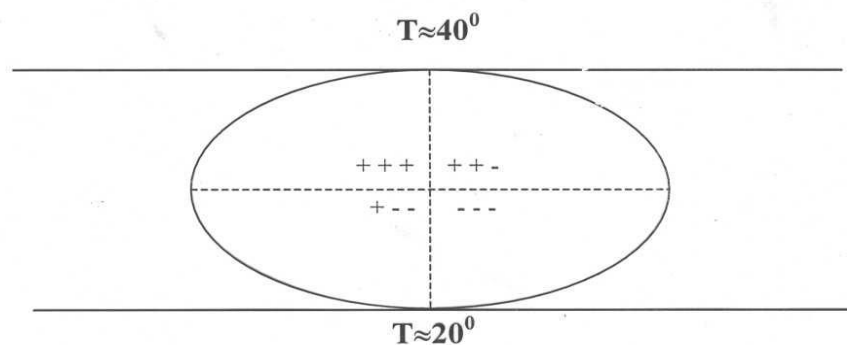
**Вдосконалення
структури**

**Нова якість,
зросла
ефективність**

2. САМООРГАНІЗАЦІЯ В НЕЖИВІЙ ОРГАНІЧНІЙ РЕЧОВИНІ З УТВОРЕННЯМ ЖИВОГО ОРГАНІЗМУ

Виникнення градієнту концентрації речовини в яйці

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Basic strategy

(Чорногорія, 28-29 травня 2018 р., V. Lugovyi)

The basic strategy for implementation of research-based teaching and learning includes:

- Development of the **dual «research and teaching» function** of academic staff («into auditorium through laboratory»)
- Enhancement of students learning activity («from auditorium to laboratory»)
- Creation of relevant learning and research **infrastructure**

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The main obstacles

(Чорногорія, 28-29 травня 2018 р., V. Lugovyi)

- Overload of academic staff with contact hours (up to 600 hours per year by law), therefore lack of time for self-development
- Uncompetitive wages of academic staff, leading to overwork due to additional works involvement
- Weakness of learning and research infrastructure due to dispersal of HE institutions network and deconcentration of resources

Це не дає змоги вивільнити і задіяти потенціал кандидатів і докторів наук, які за основним місцем роботи працюють у закладах вищої освіти і становлять понад 70 % від наявних у країні усіх працівників з науковими ступеннями.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Переорієнтація діяльності ключових суб'єктів вищої освіти

Керівників – з інституційної самооборони на прагнення
до об'єднання закладів

Викладачів – із супротиву консолідації на її підтримку

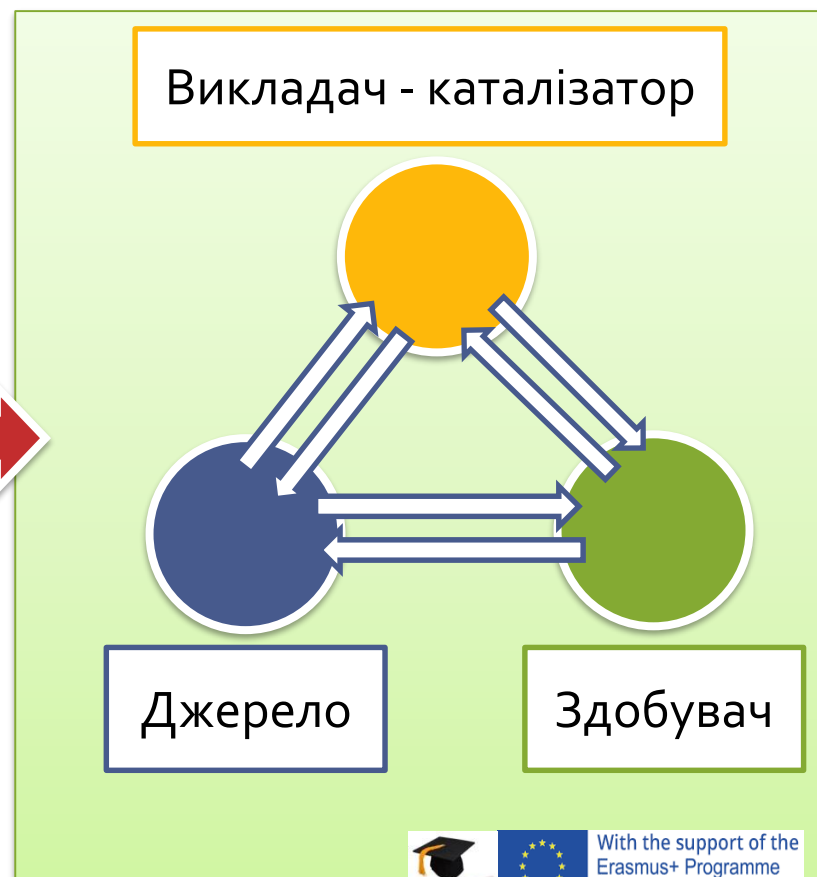
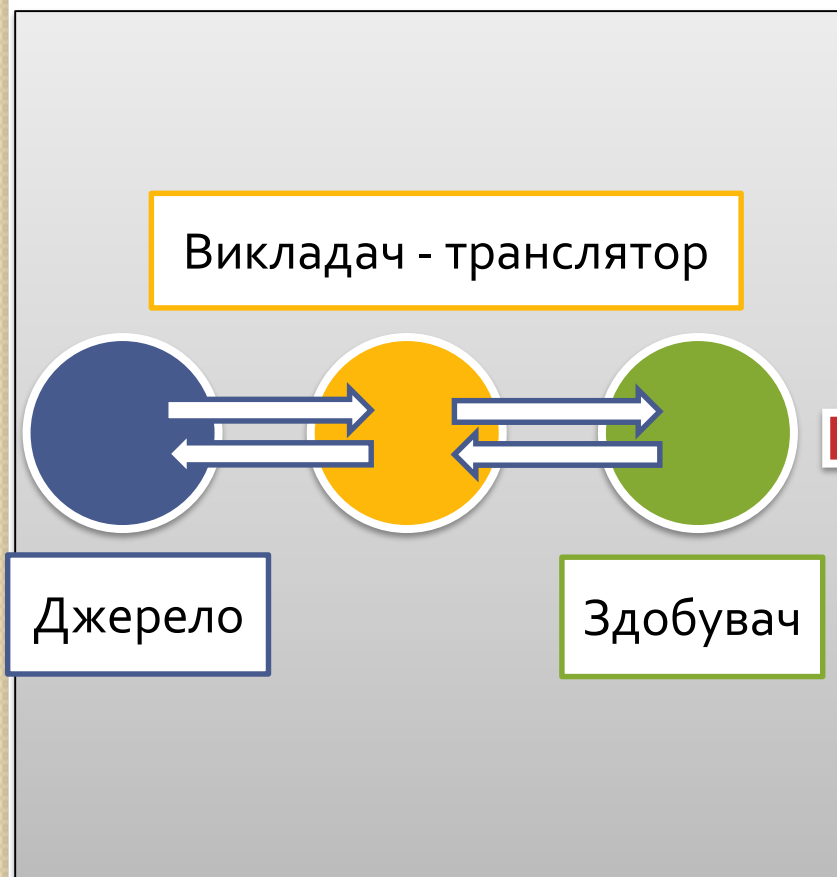
Здобувачів – з пасивного споглядання та
безпідставного побоювання на висунення вимог до
інституційного укрупнення

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Переорієнтація освітньо-наукової програми на розвиток самостійності аспірантів

В Університеті Тампере співвідношення аудиторної і самостійної роботи студентів за освітньою складовою досягає 1 : 6

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Місія освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії

Готувати лідерів інноваційного розвитку суспільства,
людського капіталу

Для цього суб'єкт і контекст підготовки (викладач,
університет) мають самі **бути лідерськими**.

Адже лідера не може підготувати аутсайдер

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Від культури мінімального виконання до культури максимального розвитку

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Консолідація закладів вищої освіти дає змогу досягти

Концентрації (спеціалізації) кафедр на мінімальній кількості дисциплін та спецкурсів

Зосередження викладача на 1 дисципліні та/або 1 спецкурсі

Зниження навчального навантаження (принаймні удвічі),
вивільнення часу для самопідготовки, дослідницької діяльності

Підвищення заробітної плати науково-педагогічного персоналу (принаймні удвічі)

Зміцнення навчальної і дослідницької інфраструктури

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Основні інструменти Європейського простору вищої освіти

- ☐ Довідник користувача ЄКТС (2015 р.)
- ☐ Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2015 р.)
- ☐ Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації (2014 р.)
- ☐ Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання (2016 р.)
- ☐ Методичні рекомендації щодо опису освітньої програми в контексті нових стандартів вищої освіти
- ☐ Tuning (секторальні рамки, компетентності та результати навчання за спеціальностями тощо)
- ☐ CoRe2 project – “Competences in Recognition and Education 2” (профілі освітніх програм)

Дякую за увагу!

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union